

Estafette groenbeheer Deventer > Groesbeek

Groenbeheerder Marcel Wenker bezoekt collega Teun van Grinsven

In onze artikelserie 'Estafette groenbeheer' interviewt een groenbeheerder een collega die bij een andere gemeente verantwoordelijk is voor het groenbeheer. De geïnterviewde neemt vervolgens het estafettestokje over. Marcel Wenker (gemeente Deventer) beet het spits af. Hij bevroeg Teun van Grinsven in de Gelderse gemeente Groesbeek.

Auteur: Marcel Wenker

Particuliere schutting, op initiatief van de gemeente met onttrokken aan het zicht.

Zodra ik het dorpje Groesbeek binnenrijd, valt me op dat het om een groenrijke gemeente gaat. De herfst is net ingevallen en het beeld zal 's zomers mooier zijn. Toch is het opvallend hoeveel perken hier aangelegd zijn die een intensief onderhoud nodig hebben en ook krijgen. Ik zie zelfs perken met theerozen en veel vaste planten in de bebouwde kom. Mijn eerste gedachte is: hier wordt veel geld besteed aan het groenonderhoud. De bus vanuit Nijmegen zet me keurig voor het gemeentehuis af, waarna Teun van Grinsven me hartelijk ontvangt en zichzelf introduceert.

Organisatie

Teun (64) is een traditionele groenman die in deze gemeente van circa 19.000 inwoners, met in totaal zo'n 115 hectare groen, inclusief sport

Denk bij beplanting aan de bestratingsopdruk.

velden en speelplaatsen, nog van de hoed en de rand weet op groengebied. 'Maar afgezien van drie boomverzorgers heeft mijn groenafdeling geen personeel', lacht hij. 'Ik ben hier volledig verantwoordelijk voor het aansturen van het groenonderhoud en het onderhoud van de groenvakken, speelplekken, bermen, watergangen, sportvelden en de begraafplaatsen.' Twee jaar geleden werd hij nog genomineerd voor de Fieldmanager of the Year Award. 'Als kleine gemeente moet je de kennis in huis hebben; we doen hier veel zelf en ik ben praktisch ingesteld. Het uitzoeken en inkopen van bomen bij de kweker doe ik bijvoorbeeld zelf. Bij mijn aantreden, in 1977, werden er voor groenonderhoud 54 mensen ingehuurd vanuit de sociale werkvoorziening. De afrekening daarvan vond plaats op basis van uurtje-factuurtje. Daarin heb ik verandering gebracht. Momenteel zetten we een derde van het onderhoud uit in de markt. Het overige gebeurt door Breed, de sw-organisatie uit Nijmegen. De prijs die de particuliere aannemer rekent per meter geldt ook als referentiebedrag voor Breed. Bij de realisatie van groenprojecten en het onderhoud daarvan schakel ik meestentijds de aannemer in.'

Visie op groen

Groesbeek blijkt een gemeente te zijn die visie heeft op het groen. Mijn veronderstelling dat het onderhoud hier volgens A-kwaliteitbestek plaatsvindt, blijkt juist. Die keuze is kostbaar. In

Deventer hanteren we een vorm tussen C en B in. Teun van Grinsven: 'Ons budget voor het boomonderhoud is voor 2013 verhoogd van 25.000 naar 50.000 euro, verdubbeld dus.' Ik vraag me af hoe dat in tijden van bezuiniging mogelijk is. Van Grinsven: 'Enkele jaren geleden al hebben we uitgebreid een kerntakendiscussie gevoerd. Op basis daarvan hebben we bezuinigd, waardoor we eigenlijk al vóór de crisis over de gehele linie doelgerichte bezuinigingen hebben doorgevoerd. Onze afdeling civiele zaken houdt zich dus op geen enkele wijze met het groenonderhoud bezig. Ik bepaal hier of, hoeveel en wanneer er bomenzand voor de plantplaats aangebracht moet worden. Bovendien zijn we direct betrokken bij de plannen die er in de gemeente Groesbeek spelen. We zijn er bij (her)inrichting vanaf de eerste stap bij. Daardoor kunnen we het vaak door landschapsarchitecten gewenste maar bewerkelijke snippergroen in ons dorp voorkomen. Qua beeldbestek wenst de politiek hier een A-kwaliteit. En dat valt ook waar te nemen. Die discussie is gevoerd: als er meer geld bij moet, dan gebeurt dat gewoon. Ik teken wel even aan dat de verantwoordelijke wethouder ook groengezind is.'

Bomenbestand

De gemeente Groesbeek beheert zelf het bomenbestand, dus hiervoor is geen sprake van het maken van een bestek. Teun: 'Zoals ik reeds vertelde, hebben we voor boomonderhoud drie man

Interviewer Marcel Wenker is senior Adviseur Groen bij het team Ruimtelijk Ontwerp en Beheer van de gemeente Deventer.

in dienst en konden we het budget verdubbelen. De VTA voeren we daarbij zelf uit en eenmaal per drie jaar krijgt elke boom met gebruikmaking van een hoogwerker een bezoek voor het noodzakelijke onderhoud en de snoei. Groesbeek telt zo'n 6.500 bomen, waarvan we in het stedelijk gebied 4.000 in beheer hebben. Er zijn maar weinig oude, vooroorlogse bomen bij. Tijdens de oorlogshandelingen in 1944, met name door de operatie Market Garden, zijn nagenoeg alle bomen gesneuveld. De op een na oudste boom, een linde uit 1850, staat voor ons gemeentehuis, en die koesteren we.' Het blijkt dat de gemeente Groesbeek dus onder bijzondere omstandigheden werkt. Dat brengt ons bij het beleid ten aanzien van kapvergunningen. Van Grinsven: 'Uiteraard hebben we een lijst met bijzondere houtopstanden, die we willen beschermen en handhaven. Voorts werken we hier met een gedereguleerde kapvergunning. Particulieren met bomen van duurzame houtsoorten komen voor een onderhoudsvergoeding in aanmerking.'

Monitoren

Ik ben benieuwd hoe de gemeente Groesbeek de kwaliteitsmonitoring aanpakt. Van Grinsven: 'BTL maakt voor ons de bestekken. Mijn assistent, Wouter van der Lest, voert tijdens het seizoen vier- of vijfmaal een kwaliteitsmonitoring uit. De computer selecteert voor hem een oppervlak dat hij moet monitoren. Hij fotografeert het oppervlak en voert de beoordeling uit. Als de afgespro-

Teun van Grinsven zoekt enkele jaren geleden de zilverlindes van de zogenaamde Hongaarse selectie uit.

Groesbeek oogt zeer groen.

ken norm niet gehaald wordt, krijgt de aannemer een boete die contractueel is vastgelegd. We zijn kritisch en we willen absoluut geen gif laten gebruiken in het Groesbeekse groen. Ook willen we geen beschadigingen aan plantgoed als gevolg van de inzet van een bosmaaier. Als een aannemer toch gif gebruikt of de bosmaaier inzet om perken met heesters onkruidvrij te houden, nemen wij beslist afscheid van die partij. Met een niet nader te noemen particulier groenbedrijf hebben we slechte ervaringen gehad.'

Groengegevens verwerken

Op mijn vraag over de registratie en verwerking van gegevens betreffende het gemeentelijk groen, verzucht van Grinsven: 'Die nieuwe software-releases maken het inbrengen van de gegevens steeds complexer. Als kleine gemeente hebben we bovendien geen deskundige mankracht om die gegevens in te brengen en te verwerken. Daarom huren we enkele dagen per jaar een medewerker van Oranjewoud hiervoor in. Deze gaat aan de slag zodra de gegevens van GBKN/BGI beschikbaar zijn. Vervolgens gaat deze persoon ook daadwerkelijk de wijken in om de soorten en afmetingen van groen bij renovaties en nieuwe projecten vast te leggen en te con-

troleren. Althans, voor zover dit niet duidelijk in het projectendossier verwerkt is.' Bij ons – in de gemeente Deventer – loopt momenteel een discussie over het proces van vastlegging, muteren en reviseren van dergelijke gegevens, dus stel ik ook hier een vraag over.

Verantwoordelijkheid

Van Grinsven en ik spreken over de keuze voor een proces, waarbij de aannemer de revisie van de gegevens voor zijn rekening moet nemen. Met name in een stad als Deventer met 100.000 inwoners is het up-to-date houden van de groenadministratie een tijdrovend karwei. Als je de kaasschaafmethode bij de bezuinigingen hanteert en de discussie over kerntaken niet volledig aangaat, blijft het altijd de vraag welke afdeling hier zijn tijd in moet steken. Welk proces je ook kiest: zelf doen als groenbeheerder, via een afdeling gegevensbeheer of via een aannemer, de groenbeheerder blijft verantwoordelijk voor de juistheid van de gegevens. Ook in Groesbeek is dat duidelijk: 'Niet de aannemer en niet de man van Oranjewoud, maar uiteindelijk ikzelf ben er verantwoordelijk voor', zegt Teun. 'Maar gelukkig is onze gemeente zo klein, dat men mij wel waarschuwt als er een stukje met maaien wordt

overgeslagen omdat dat niet in het bestek staat, of constateer ik dat onderweg op de fiets zelf wel.'

Intentie-beheerovereenkomst

Tijdens een ritje door de dorpskom blijkt Van Grinsven ook over een behoorlijke soort- en assortimentskennis te beschikken. En dat is ook nodig, volgens hem: 'We zitten hier op een stuwwal, met löss- en leemgrond en storende kiezellaagen. De grondwaterstand varieert in de gemeente van 0,50 tot 60 meter beneden het maaiveld. Je moet dus terdege weten welk plantmateriaal geschikt is op de plantplaats.' Van Grinsven toont een stuk blauwgrasland van circa 1,5 hectare in de bebouwde omgeving, de Foeperpot. 'Dit wordt volledig onderhouden door de Natuur Werkgroep Milieubeheer Groesbeek, waar we overigens ook op andere terreinen mee samenwerken. Dit stuk natuur maaien ze eenmaal per jaar. Het is zeer rijk aan orchideeën en er staan ruim 130 plantensoorten in.' Een stuk burgerparticipatie eigenlijk dus, constateer ik. 'Klopt', zegt Teun. 'Maar op zich zijn we daar nog niet echt ver mee. Jaren geleden zijn we al eens ingegaan op de wens van een groep bewoners om zelf hun omgeving te onderhouden. Maar dat bleek

In de Groesbeekse woonstraten tref je veel bomen aan in de verharding.

geen succes; uiteindelijk zijn wij het onderhoud weer gaan doen. Maar we zijn in dezen met een nieuw project gestart: De Groesbeek boven de grond. We willen de loop van de oude Groesbeek in de dorpskom herstellen. Met de betrokkenen leggen we de afspraken vast in een intentie-beheerovereenkomst. De betrokkenen mogen zelf aangegeven wat ze in zo'n gebied willen doen, bijvoorbeeld een groentetuintje of een bloemenweide. Dat gebied halen we dan ook uit het bestek van de groenaanemers. En mocht zo'n beheerovereenkomst met bewoners uiteen-

vallen, dan verbinden we daar contractueel (nog) geen financiële consequenties aan', aldus van Grinsven. Dat laatste gaan wij in de gemeente Deventer wel invoeren, overigens.

Groenstructuur

Groesbeek kenmerkt zich door een duidelijke groenstructuur in de toevoerwegen naar het centrum. Dat gaat in Groesbeek zo ver dat een ontsierende particuliere schutting op initiatief van de gemeente door laurierkers aan het oog onttrokken wordt. Langs de wijkontsluitings-

weg staat een assortiment zilverlindes van de zogenaamde Hongaarse selectie, enkele jaren geleden uitgezocht door Teun van Grinsven, maatje 12-14. Van inboet is geen sprake. Teun wijst ook nog op een iets verderop staande Hongaarse eik, een wat oudere boom. In de wijken zijn er, zoals verwacht, veel perken, maar in smalle woonstraatjes ook forse amberbomen, die een jaar of vijftien geleden zijn aangeplant pal in de verharding tussen parkeervakken en die inmiddels bestratingsopdruk vertonen. Op deze manier zou ik in Deventer geen bomen meer laten aanplanten; je moet rekening houden met de boven- en ondergrondse groeirimte die de bomen nodig hebben. Van Grinsven haalt zijn schouders daarover op; tenslotte staat het fraai. Zo spreekt Van Grinsven ook zijn afkeuring uit over een rij bomen in zo'n groenstructuur waar esdoorns tussen eiken geplant zijn. Terwijl ik een groenman ben die meer aan variatie en diversiteit hecht, hecht van Grinsven dus aan uniformiteit in boomopstanden.

Alles overziend

Terugreizend overdenk ik het bezoek nog eens. Opvallend was dat het onderhoudsniveau in Groesbeek hoog is. De beplanting is allemaal keurig gesloten en er is nauwelijks onkruid aanwezig in de plantvakken. Zelfs verkeersgeleiders zijn ingeplant met rozen of vaste planten. Waar de heesters 'overkoken', worden overal de randen netjes en strak gesnoeid. Het lijkt bijna een soort van blokhagenbeheer. In de woonstraten tref je nog heel veel bomen aan in de verharding. Ook bomen van eerste grootte zijn talrijk aangeplant op plekken waarvan je weet dat ze in de toekomst voor beheerproblemen zullen zorgen. Denk dan aan bestratingsopdruk en takken die tegen gevels aan zullen gaan groeien. Groesbeek oogt zeer groen en het is duidelijk dat hier een bevlogen en gepassioneerd beheerder aan het werk is, die nog alles zelf kan en mag doen. Begrippen als 'werken in de keten', 'regie-organisatie', 'netwerkorganisatie' en 'sober en doelmatig onderhoud' zijn in Groesbeek nog niet aan de orde. Het gesprek was plezierig en leerzaam. Ik wens van Grinsven veel plezier bij het volgende gesprek in deze serie.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

<http://www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-4239>